

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голоківа

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Олександр ГОЛОВКО

2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 29 Міжнародні відносини
спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
освітні програми Міжнародні економічні відносини, Міжнародна
логістика і митна справа, Міжнародний бізнес, Міжнародні фінанси,
Міжнародна електронна комерція
вид дисципліни обов'язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 / 2023 навчальний рік

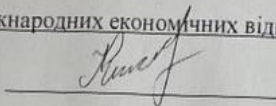
Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“30” серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Григорова-Беренда Лариса Іванівна

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Надія КАЗАКОВА

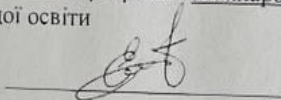
Програму погоджено з гарантими освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа», «Міжнародний бізнес», «Міжнародні фінанси», «Міжнародна електронна комерція» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за - першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

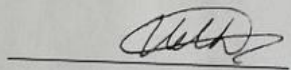
Надія КАЗАКОВА

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» за - першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

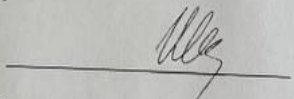
Олена ХАНОВА

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Ірина ДЕРІД

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні фінанси» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Ірина ШКОДІНА

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна електронна комерція» за - першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

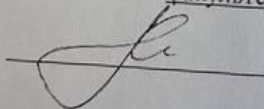

Світлана СТРАПЧУК

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Теорія і практика зовнішньої торгівлі» складена відповідно до освітньо-професійних програм
«Міжнародні економічні відносини»,
«Міжнародна логістика і митна справа»,
«Міжнародний бізнес», «Міжнародні фінанси», «Міжнародна електронна комерція»
 підготовки бакалавра
 спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія і практика зовнішньої торгівлі» є формування у студентів сучасного економічного мислення, ознайомлення студентів зі сферою усталених торгівельно-економічних відносин між країнами світу, з сучасним станом регіональних та світових товарних ринків, а також базовими поняттями, умовами та правилами зовнішньої та міжнародної торгівлі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, вміння управляти часом.

ЗК5. Здатність до усної та письмової загальної комунікації державною та іноземними мовами.

ЗК6. Здатність до використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, програмних пакетів загального і спеціального призначення.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог, адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним до розуміння чинників, які справляють позитивний чи негативний вплив на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності та мультикультурності та поваги до них.

ЗК10. Здатність мотивувати та розробляти ефективну систему організації праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ЗК11. Здатність брати участь у розробці проектів, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК12. Вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК2. Розуміння базових категорій та новітніх теорій, концепцій, технологій і методів у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку МЕН.

ФК3. Розуміння сутності й особливостей функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм МEB на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК7. Здатність застосовувати базові знання, аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК9. Знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК11. Здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів.

ФК12. Знання теоретичних основ та практичних навичок оцінювання й аналізу безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
8-й	8-й
Лекції	
24 год.	12 год. (4 ауд./ 8 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
72 год.	108 год.
в т.ч. Індивідуальні завдання (контрольна робота)	
20 год.	

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Мислити креативно та критично, мати навички тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей.

ПРН3. Демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН4. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН5. Демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження; виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на процеси та явища у світовому господарстві; формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН6. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН7. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути критичним і самокритичним, розуміти детермінанти впливу на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності та поваги до них.

ПРН8. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН9. Розробляти та реалізовувати міжнародні проекти, працювати в проектних групах, мотивувати людей і рухатися до спільної мети, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ПРН10. Застосовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій.

ПРН11. Демонструвати знання та навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ПРН12. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН13. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРН15. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм МEB на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН16. Розуміти та застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародних економічних відносин.

ПРН18. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків, ілюструвати і презентувати результати оцінювання, підсумовувати та розробляти рекомендації, заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

ПРН19. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку; визначати механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів.

ПРН20. Володіти базовими категоріями, новітніми теоріями, концепціями, технологіями та методами у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, зокрема: міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН21. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН23. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН24. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування МЕВ для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ПРН25. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя для здобування знань, з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

Також вивчення дисципліни має сформувати у студентів:

- навички оцінювання, формулювання та обрання оптимальної зовнішньоторговельної стратегії з урахуванням прийнятного рівня ризику, оцінювання її ефективності;
- здатність організувати та проводити зовнішньоторговельні операції;
- здатність аналізувати кон'юнктуру світових ринків товарів та послуг;
- здатність використовувати професійні знання й практичні навички у процесі вироблення раціональних управлінських рішень у зовнішньоторговельній сфері.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Торгівля в системі міжнародного бізнесу

Тема 1. Загальні особливості торгівельної справи. Сучасний стан та структура міжнародної торгівлі.

Загальні особливості торгівельної справи. Сфера обігу. Ринок: поняття, функції, структура. Суб'єкти ринку. Товар. Ціна товару. Торгівля. Функції торгівлі. Торгівельні підприємства. Їх функції. Потреби – передумова формування споживчого ринку. Попит. Пропозиція. Кон'юнктура ринку. Загальні показники стану споживчого ринку. Товарообіг торгівельного підприємства. Поняття товарообігу. Структура товарообігу. Система показників товарообігу. Оцінка фінансового стану підприємства. Формування товарного асортименту і забезпечення його стійкості. Фактори, що впливають на формування товарного асортименту. Принципи формування товарного асортименту. Стійкість товарного асортименту. Організація системи товаропостачання.

Міжнародний поділ праці – об'єктивна основа виникнення та розвитку зовнішньої та міжнародної торгівлі. Зовнішня торгівля, міжнародна торгівля: поняття, теоретичні уявлення, організаційна структура, тенденції, сучасний стан.

Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі

Теорії міжнародної торгівлі. Стандартна модель міжнародної торгівлі. Теорія загальної рівноваги. Інструменти аналізу міжнародної торгівлі. Умови торгівлі. Розвиток сучасної міжнародної торгівлі.

Тема 3. Система міжнародних комерційних контрактів

Поняття міжнародного комерційного контракту. Нормативна база контрактів. Принципи міжнародних комерційних контрактів, розроблені Міжнародним інститутом уніфікації приватного права (УНИДРУА). Міжнародні правила тлумачення торгівельних термінів Інкотермс 2020.

Види комерційних контрактів.

Структура і зміст міжнародною комерційного контракту. Визначення сторін. Предмет контракту. Ціна та загальна сума контракту. Умови платежів. Строки поставки товарів. Упаковка та маркірування. Якість та гарантії. Форс-мажор. Арбітраж. Реквізити.

Порядок укладання міжнародних комерційних контрактів.

Документи, що використовуються у міжнародній торгівлі. Транспортні документи. Комерційні документи. Страхові документи. Фінансові документи. Офіційні документи. Технічна документація. Митні документи. Інші документи.

Засоби забезпечення належного виконання контрактів. Неустойка. Застава. Завдаток. Акредитив. Утримання. Страхування. Процесуальний порядок реалізації забезпечених зобов'язань.

Форми та засоби комерційних розрахунків.

Тема 4. Форми та методи міжнародної торгівлі.

Прямий метод. Роль посередників у міжнародній торгівлі. Визначення, види та функції посередників. Угода з посередником

Міжнародна торгівля готовими товарами, енергоносіями, сировиною, послугами та об'єктами капітального будівництва.

Зустрічна торгівля і її види: бартер, зустрічні закупки, викуп (откуп) застарілої продукції, компенсаційні угоди, тощо. Причини зростання зустрічної торгівлі.

Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки. Міжнародні аукціони.

Особливості біржової торгівлі. Організація та функції біржі. Біржові товари. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю. Види біржових угод.

Тема 5. Регулювання міжнародної та зовнішньої торгівлі

Свобода торгівлі і протекціонізм: роль держави в міжнародній торгівлі, інструменти та характер торгової політики. Митні тарифи та мито. Економічна роль тарифів. Специфічні випадки тарифної політики: оптимальний тариф, тарифна квота, експортний тариф.

Кількісні обмеження. Приховані методи торгової політики. Фінансові методи торгової політики: субсидії, експортні кредити, демпінг. Неєкономічні методи регулювання міжнародної торгівлі: торгові договори, правові режими.

Міжнародні організації: їх вплив на сучасну міжнародну торгівлю. Система СОТ.

Тема 6. Правила і процедури врегулювання торговельних суперечок

Загальні правила врегулювання торговельних суперечок. Процедури врегулювання торговельних суперечок. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж.

Розділ 2. Світовий ринок товарів та послуг

Тема 7. Світовий товарний ринок: сутність і структура, кон'юнктура і ціноутворення, конкуренція та монополізація.

Поняття "світовий товарний ринок", значення світових товарних ринків. Товарна, регіональна і соціально-економічна структури світового ринку.

Поняття та кон'юнктури світових товарних ринків. Головні показники кон'юнктури товарного ринку. Економічні закони розвитку світового господарства і ціноутворення на світовому товарному ринку. Закон вартості і ціна на товар. Інтернаціональна собівартість і світова ціна на товар. Фактори ціноутворення. Рівні світових цін на товари. Природа взаємодії внутрішніх і світових цін. Експортні і імпорتنі ціни. Проблеми регулювання світових цін.

Конкуренція. Її сутність, види та значення.

Монополізація. Завоювання ринкової влади, розподіл сегментів світового ринку. Види монополізаційної діяльності. Антимонопольне законодавство.

Тема 8. Товарна структура світового ринку

Товарна структура світового ринку: поняття, особливості, сучасний стан, зміни. Міжнародні товарні номенклатури.

Світовий ринок мінерально-сировинних товарів та металів. Світові товарні біржі заліза, алюмінію, міді, олова, свинцю. Регіональна структура експортно-імпорتنих потоків мінерально-сировинних товарів та металів.

Світовий ринок паливно-енергетичних товарів: нафти, газу, вугілля, електроенергії, урану і інших енергоносіїв. Проблеми виходу України на світовий ринок нафти і газу.

Світовий ринок дорогоцінних металів та діамантів.

Світовий ринок машин та устаткування. Проблеми виходу України на світовий ринок машинобудівної продукції.

Світовий ринок товарів тривалого користування.

Світовий ринок хімічних товарів.

Світовий ринок лісових та целюлозно-паперових товарів.

Світовий ринок непродовольчих товарів: тканин, швейних та трикотажних виробів, взуття.

Світовий ринок продовольчих товарів: зерна, м'ясо-молочних товарів, цукру, риби, рибопродуктів, олії, чаю, кави, какао, плодів, овочів, прянощів, ароматизуючих речовин, напоїв.

Тема 9. Регіональна структура світового ринку

Регіональна структура світового ринку як географічний розподіл торгівлі за групами країн та регіонами.

Західноєвропейський ринок товарів та послуг: його роль, фактори розвитку, товарна та регіональна структура. Проблеми розвитку Євразійського ринку.

Регіональні ринки Африки: фактори формування. Торгівельний Союз Арабського Магрибу – Алжиру, Марокко, Тунісу, Лівії, Єгипту. Західноафриканське економічне співтовариство (ЗАЕС) – Нігерія, Кот-д-Івуар, Сенегал, Малі, Нігер, Буркіна-Фасо, Мавританія, Бенін. Зона преференційної торгівлі Східної та Південної Африки (ЗПТ). Митний та економічний Союз Центральної Африки (ТЕСЦА). Економічне співтовариство району Великих Африканських озер (СЕПГА).

Американські регіональні ринки: Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА). Роль північноамериканського ринку в розвитку світової економіки. Експортна спеціалізація США, структура експорту. Особливості товарної структури Канадського та Мексиканського регіональних ринків. Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛІАІ). Зона вільної торгівлі Андської та Ла-Платської субрегіональних груп країн та країн Амазонського пакту. Зона вільної торгівлі Меркосур. Розвиток регіонального спільного ринку Південного конусу. Зона вільної торгівлі КАРІКОМ.

Регіональні ринки Азії, Австралії та Океанії: значення та фактори розвитку. Провідна роль галузевого спільного ринку Азії – організація країн – експортерів нафти (ОПЕК). Арабський спільний ринок. Субрегіональний ринок країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). Особливості експортного потенціалу Японії. Зростаюча роль Китаю в розвитку субрегіональних азійських ринків. Торгівельна угода Австралії і Нової Зеландії.

Тема 10. Міжнародна торгівля послугами: особливості, класифікація, ринок туристичних та транспортних послуг.

Сутність та класифікація послуг. Динаміка та структура міжнародної торгівлі послугами. Регулювання світової торгівлі послугами. Державне регулювання торгівлі послугами.

Світовий ринок послуг: регіональна структура.

Види та форми міжнародного туризму. Функції туризму. Регулювання міжнародної торгівлі туристичними послугами. Сучасні тенденції розвитку світового ринку туристичних послуг. Географічний розподіл міжнародного туризму. Туризм в Україні.

Загальна характеристика міжнародного ринку транспортних послуг. Світова транспортна система. Правове регулювання транспортних перевезень на світовому ринку. Ринок транспортних послуг України.

Тема 11. Міжнародна торгівля фінансовими послугами.

Сутність та особлива природа фінансових послуг. Комерційні та інвестиційні банківські послуги. Послуги з страхування. Типологія фінансових послуг.

Складові міжнародного страхового ринку. Види міжнародних страхових організацій. Посередники як складова світового ринку страхових послуг. Найбільші ринкові страхові асоціації. Географічний розподіл міжнародної торгівлі страхових послуг. Перестраховування як вид страхових послуг на світовому ринку.

Тема 12. Міжнародний технологічний обмін

Сутність та класифікація консалтингових послуг. Головні суб'єкти світового ринку консалтингових послуг. Основні засоби постачання консалтингових послуг на світовому ринку. Україна на ринку консалтингу.

Поняття лізингу, його об'єкти та суб'єкти. Механізм надання лізингових послуг. Форми лізингових операцій. Види лізингових операцій. Лізингові платежі. Організаційні форми міжнародних лізингових операцій. Загальна характеристика світового ринку лізингових операцій. Розвиток лізингу в Україні.

Поняття і види інжинірингових послуг. Реінжиніринг. Сутність і значення міжнародного обміну інженерно-технічними послугами. Організація міжнародного обміну інженерно-технічними послугами. Перспективи розвитку світового ринку інжинірингових послуг. Розвиток інжинірингу в Україні.

Тема 13. Телекомунікаційні послуги і реклама в міжнародній торгівлі.

Характеристика світового ринку телекомунікаційних послуг. Нові технології зв'язку. Регулювання світового ринку телекомунікаційних послуг. Тенденції та перспективи розвитку ринку телекомунікаційних послуг. Ринок телекомунікацій в Україні.

Світовий ринок реклами: стан, тенденції, перспективи

Тема 14. Сучасна торговельна політика України, стан зовнішньої торгівлі України

Значення зовнішньої торгівлі в розвитку економіки і обслуговування населення України.
Державне регулювання зовнішньої торгівлі в Україні.

Товарна структура експорту та імпорту України. Проблеми конкурентної спроможності товарів. Відносини України і СОТ.

Регіональна структура зовнішньої торгівлі України. Зовнішня торгівля України з країнами Європи. Стан торгівельних відносин Україна з країнами Азії. Торгівельні зв'язки України з країнами Америки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	інд		ср	о	л	п	лаб
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Розділ 1. Торгівля в системі міжнародного бізнесу												
Разом за розділом 1	60	14	16			30	60	8				52
Розділ 2. Світовий ринок товарів та послуг												
Разом за розділом 2	40	10	8			22	40	4				36
Усього годин	100	24	24			52	100	12				88
Індивідуальне науково-дослідне завдання – семестрова контрольна робота	20					20	20					20
Усього годин	120	24	24			72	120	12				108

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть годин
1	Теорії міжнародної торгівлі. Охарактеризувати класичні та альтернативні теорії міжнародної торгівлі. Розкрити сутність та значення окремих теорій. Вміти доводити теорії.	4
2	Система міжнародних комерційних контрактів. Особливості укладення та структури зовнішньоторговельного контракту. Скласти зовнішньоторговельну угоду за визначеним товаром з визначеним контрагентом	4
3	Форми та методи міжнародної торгівлі. Розкрити порядок організації та проведення міжнародного тендеру/аукціону, пояснити переваги від застосування окремих форм зовнішньої торгівлі.	4
4	Регулювання міжнародної та зовнішньої торгівлі. Охарактеризувати методи державного регулювання зовнішньої торгівлі. Проаналізувати вплив окремих методів державного регулювання зовнішньої торгівлі та їх сукупності на стан зовнішньої торгівлі держави. Розкрити механізм здійснення міжнародної торгівельної політики.	4
5	Товарна структура світового ринку. Розкрити товарну структура світового ринку. Знати сучасний стан певних світових товарних ринків	4
6	Регіональна структура світового ринку. Розкрити регіональну структура світового ринку. Знати Західноєвропейський ринок товарів та послуг: його роль, фактори та проблеми розвитку. Визначити проблеми розвитку Євразійського ринку. Визначити фактори формування регіональних ринків Африки, Азії, Америки та охарактеризувати їх сучасний стан.	4
	Разом	24

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кіл-ть годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Загальні особливості торгівельної справи. Сучасний стан та структура міжнародної торгівлі. За допомогою рекомендованої літератури та лекційного матеріалу вивчити питання теми з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	4	8
2.	Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі	4	8

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кіл-ть годин	
		денна	заочна
	Підготовка до семінарського заняття та поточної контрольної роботи за темою.		
3.	Тема 3. Система міжнародних комерційних контрактів З метою підготовки до практичного заняття (Укладання зовнішньоторгівельної угоди) повторити лекційний матеріал за темою, вивчити нормативно-правові документи, переглянути приклади сучасних укладених угод, повторити правила Інкотермс 2010.	6	10
4.	Тема 4. Форми та методи міжнародної торгівлі З метою підготовки до практичного заняття та екзамену опрацювати лекційний матеріал та додаткову літературу за темою.	4	8
5.	Тема 5. Регулювання міжнародної та зовнішньої торгівлі З метою підготовки до семінарського заняття повторити лекційний матеріал та опрацювати літературні джерела за темою	6	10
6.	Тема 6. Правила і процедури врегулювання торговельних суперечок Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6	8
7.	Тема 7. Світовий товарний ринок: сутність і структура, кон'юнктура і ціноутворення, конкуренція та монополізація Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	4	4
8.	Тема 8. Товарна структура світового ринку Підготовка питань семінарського заняття та семестрової контрольної роботи з дисципліни	2	6
9.	Тема 9. Регіональна структура світового ринку Підготовка питань семінарського заняття та семестрової контрольної роботи з дисципліни	4	4
10.	Тема 10. Міжнародна торгівля послугами: особливості, класифікація, ринок туристичних та транспортних послуг Опрацювання лекційного матеріалу, додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки семестрової контрольної роботи з дисципліни та до підсумкового семестрового контролю	2	6
11.	Тема 11. Міжнародна торгівля фінансовими послугами Повністю самостійне опрацювання теми за допомогою рекомендованих літературних та інтернет-джерел, даних міжнародних організацій з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2	4
12.	Тема 12. Міжнародний технологічний обмін Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2	4
13.	Тема 13. Телекомунікаційні послуги і реклама в міжнародній торгівлі Повністю самостійне опрацювання теми за допомогою рекомендованих літературних та інтернет-джерел, даних міжнародних організацій з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2	4
14.	Тема 14. Сучасна торговельна політика України, стан зовнішньої торгівлі України. За допомогою лекційного матеріалу, даних міністерства економіки України, митної служби та статистичних даних офіційного сайту Держкомстату України оцінити стан зовнішньої торгівлі України	4	4
15.	Підготовка контрольної роботи - індивідуального науково-дослідного завдання	20	20
	Разом	72	108

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – семестрова контрольна робота з дисципліни «Теорія і практика зовнішньої торгівлі» присвячене вивченню кон'юнктури світових ринків окремих товарів або послуг.

Кожне індивідуальне науково-дослідне завдання - контрольна робота повинне містити:

1. Титульна сторінка
2. Зміст
3. Основна частина
4. Висновки
5. Підсумкова таблиця за результатами дослідження ринку товару (див. Приклад)
6. Список використаних джерел (не менше 15)

Загальний обсяг контрольної роботи – до 12 сторінок.

Текст контрольної роботи набирається на комп'ютері через 1,0 інтервалу на стандартних аркушах формату А4 (210*297 мм). Поля: з лівого боку — 25 мм, з правого — 15 мм, зверху — 15 мм, знизу — 15 мм. Абзацний відступ повинен бути скрізь однаковий — 1,0 см. Друкування тексту проводиться на одній стороні аркушу. Шрифт — Times New Roman, розмір — 14 пт. Сторінки роботи повинні бути пронумеровані, нумерація наскрізна (номер сторінки – в правому нижньому куті аркуша).

Рекомендована (типова) структура основної частини робіт, що присвячені вивченню кон'юнктури окремих ринків товарів/послуг наступна:

- ✓ характеристика товару (товарознавча), види, сорти, стандарти тощо;
- ✓ основні виробники товару;
- ✓ основні експортери товару (з зазначенням обсягів експорту/частки ринку);
- ✓ основні імпортери товару (з зазначенням обсягів імпорту/частки ринку);
- ✓ рівень і динаміка цін (останні 5 років), темпи інфляції, прогноз;
- ✓ ступінь конкуренції на ринку даного товару;
- ✓ ємкість ринку;
- ✓ найбільш часто вживані форми і методи торгівлі на ринку даного товару;
- ✓ міжнародні організації, що регулюють ринок даного товару;
- ✓ тенденції функціонування ринку даного товару;
- ✓ перспективи розвитку ринку даного товару;
- ✓ Україна на ринку даного товару

Детальні вимоги до вмісту та оформлення контрольної роботи з дисципліни, тематика контрольних робіт наведені в навчально-методичному посібнику: Григорова-Беренда Л.І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: методичні рекомендації до семінарських та практичних занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних науково-дослідних завдань для студентів напряму підготовки 6.030203 – Міжнародні економічні відносини. -2-ге вид., перероб. і доп. – Харків, ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. – 56 с. (розміщений в репозитарії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/9524>)

7. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання: лекція, як правило, у поєднанні з наочною демонстрацією (презентація), пояснення, дискусія, практичні завдання, семінарські заняття, спільний пошук вирішення проблеми, робота з науковою літературою, консультування, самостійна робота в тому числі в дистанційному курсі.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Теорія і практика зовнішньої торгівлі» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння змістових розділів (проміжний контроль) – на практичних та семінарських підсумкових заняттях та/або виконанням індивідуальної семестрової роботи

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;

- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань;
- виконання індивідуальної семестрової контрольної роботи.

Сума балів, які студент може набрати за поточними контролями, дорівнює 60.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою дисципліни «Теорія і практика зовнішньої торгівлі».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100. Набрана студентом кількість балів служить основою для оцінки за національною шкалою.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 10 балів

Творче питання – 15 балів

Тести – 15 балів (6 тестових завдань x 2,5 бали)

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Теорія і практика зовнішньої торгівлі», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=1584>

9. Схема нарахування балів

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни (денна форма навчання):

Вивчення тем – 30 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях - 10 балів; виконання індивідуального завдання або виконання практичних завдань - 10 балів; поточний контроль - 10 балів)

Виконання семестрової контрольної роботи - 30 балів

Підсумковий контроль – 40 балів (з них: відповідь на теоретичне питання - 10 балів; творче питання - 15 балів; тестові завдання - 15 балів **АБО** 20 тестових завдань – 40 балів)

Заохочувальні бали - виконання індивідуального завдання – 5 балів, підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Теорія і практика зовнішньої торгівлі» – 10 балів

Максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Поточний контроль та самостійна робота							Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1			Розділ 2				60	40	100
T1	T2	T6	T7	T8	T9	T14			
30 (мінімум 16)							30 (мінімум -15)		

T1, T2 ... T12 – теми розділів.

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав **не менше 31** балу та **виконав семестрову контрольну роботу**.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни (заочна (дистанційна) форма навчання):
 Виконання контрольної роботи за розділом 1 – 20 балів
 Тестовий контроль – 10 балів
 Виконання семестрової контрольної роботи - 30 балів
 Підсумковий контроль – 40 балів (з них: відповідь на теоретичне питання - 10 балів; творче питання - 15 балів; тестові завдання - 15 балів **АБО** 20 тестових завдань – 40 балів)
Заохочувальні бали - підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Теорія і практика зовнішньої торгівлі» – 10 балів

Максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни (заочна (дистанційна) форма навчання)

Поточний контроль та самостійна робота			Підсумковий семестровий контроль (Екзамен)	Сума
Контрольна робота за розділом 1	Тест	Семестрова контрольна робота	40	100
20 (мінімум -10)	10 (мінімум -5)	30 (мінімум -15)		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Григорова-Беренда Л. І. **Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник** / Л. І. Григорова-Беренда, М.В. Шуба. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. – 136 с. Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/12492>
2. Григорова-Беренда Л.І. **Теорія і практика зовнішньої торгівлі: дистанційний курс.** // Навчально-методична праця. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017-2022. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=1584>
3. Григорова-Беренда Л.І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: методичні рекомендації до семінарських та практичних занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних науково-дослідних завдань для студентів напряму підготовки 6.030203 – Міжнародні економічні відносини. -2-ге вид., перероб. і доп. – Харків, ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. – 56 с. Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/9524>
4. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Пригула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
5. Міжнародна торгівля: підручник / Юрій Козак. - Київ: Центр учбової літератури, 2019. - 512 с.
6. Міжнародна торгівля: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Міжнародна економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Моїсеєко Т. Є. – Електронні текстові дані (1 файл: 4,52 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. - 287 с.
7. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А.П. Голикова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
8. Рожкова Т.С. Міжнародна торгівля: підручник. - К.: КиМУ, 2015. - 665 с

9. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
10. Світовий ринок товарів та послуг: підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, А.В. Бохан та ін.; за заг. ред. А.А. Мазаракі. - К.: КНТЕУ, 2016. - 708 с.
11. Циганкова Т.М. Міжнародна торгівля: навчальний посібник / Т.М. Циганкова, Л.П. Петрашко, Т.В. Кальченко. — Київ: Київський національний економічний університет, 2016. - 488 с.
12. Competition, Innovation and Trade / Larry D Qiu. World Scientific Studies in International Economics, 2020. 392 p.

Допоміжна література

1. Воронкова А.Е. Міжнародні економічні організації: навчальний посібник / А.Е. Воронкова, Л.В. Єрохіна, Л.І. Рябченко. - Київ: Професіонал, 2016. - 412 с.
2. Вплив асиметрії умов членства України в СОТ на її зовнішню торгівлю з країнами ЄС і Митного союзу ЄврАзЕС [Електронний ресурс] / М. О. Кизим, І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, І. В. Ярошенко // Бізнес Інформ. - 2014. - № 4. - С. 8-19. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_4_2
3. Глобальні проблеми сучасності : підручник / [кол. авт.]; за ред. В. С. Бакірова (голова), А. П. Голикова, О. А. Довгаль, В. А. Пересадько, В. І. Сідорова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 632 с.
4. Григорова-Беренда Л.И., Шолом А.С. Коррупция как торговый барьер: возможности ее устранения через механизмы в рамках системы ГАТТ/ВТО и вне их // Соціальна економіка. - 2016. - №1
5. Григорова-Беренда Л.І., Апостол М.О. Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі між Україною та ЄС в товарній позиції 8703. // Економіка, облік, фінанси та право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 24 жовтня 2019 року) у 7 ч. Частина 2. – Полтава, ЦФЕНД, 2019. – с. 22-24.
6. Григорова-Беренда Л.І., Багмут М. О. Трансформація структури зовнішньої торгівлі України //Матеріали XVI науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» 2 квітня 2021 року. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. – стор. 19-22. Режим доступу: <http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/1b7c7c081c3b2bc05084a3ad400c0674.pdf>
7. Григорова-Беренда Л.І., Носова К.В. Реалізація політики сприяння експорту СОТ до найменш розвинених країн: приклад Бангладеш //Матеріали XI науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» 25 березня 2016 року. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – стор. 112-115.
8. Григорова-Беренда Л.І., Язилов А.М. Особливості формування глобальних ланцюгів доданої вартості в міжнародній торгівлі //Матеріали XII науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» 31 березня 2017 року. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. – стор. 335-338.
9. Григорова-Беренда Л. И. Международная конкурентоспособность предприятий «макиладорас» в условиях функционирования НАФТА: опыт для Украины / Л. И. Григорова-Беренда // Бізнес Інформ.- № 9.- 2015.- С. 55-60.
10. Григорова-Беренда Л. І. Спряження торговельних режимів інтеграційних об'єднань ЄС та ЄврАзЕС/СНД [Електронний ресурс] / Л. І. Григорова-Беренда // Ефективна економіка. – 2014. – № 3 . – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nauka.com.ua/>
11. Дахно І.І. Міжнародна торгівля: Навчальний посібник (2-е вид.). - К.: МАУП, 2004. – 312 с.
12. Заблоцька Р.О. Світовий ринок послуг: Підручник. – К.: Знання України, 2003. – 280 с.
13. Ольшанський О.В. Менеджмент міжнародної торгівлі: навч. посібник / О.В. Ольшанський, Л.М. Яцун, В.М. Селютін. - Харків: ХДУХТ, 2019. - 103 с.
14. Пекар Валерій. Основи виставкової діяльності: Навчальний посібник. К: - Знання, 2009. - 360 с.
15. Структурні зміни у світовій торгівлі як чинник розвитку внутрішнього ринку України: колективна монографія / за ред. Т.О. Осташко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». - 2019. - 350с.
16. Trade Among Nations: Dimensions; Proportions; Directions / Michael Michaely, David Wajnryt. World Scientific, 2020. 192 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <https://ec.europa.eu/eurostat> - офіційний сайт Статистичної служби Європейської комісії (Євростат)
2. www.bank.gov.ua - офіційний сайт НБУ
3. www.business.ua – сайт газети «Бізнес»
4. www.customs.gov.ua - офіційний сайт Державної митної служби України
5. www.iccua.org - офіційний сайт Міжнародної торгової палати в Україні
6. www.me.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економіки України
7. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт МЗС України
8. www.minfin.gov.ua - офіційний сайт Міністерства фінансів України
9. www.rada.gov.ua – офіційний сайт ВР України
10. www.ugmk.info - бізнес-портал реального сектору економіки
11. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державного комітету статистики України
12. www.un.org/ru/development/progareas/trade.shtml - офіційний сайт ООН
13. www.un.org/russian/ga/uncitral - офіційний сайт Комісії Організації Об'єднаних Націй з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ)
14. www.worldbank.org – офіційний сайт Світового банку
15. www.wto.in.ua – сайт Україна й СОТ
16. www.wto.org – офіційний сайт СОТ

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання (дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття; дистанційно на платформі Moodle (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=1584>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи; аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться до 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів) або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Теорія і практика зовнішньої торгівлі», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=1584>